

Inlandsbanans beredskapsplan gällande spårhalka

Innehåll

1	Bakgrund.....	1
1.1	Risker	1
2	Syfte	2
3	Checklistor	2
4	Inlandsbanans tips allmänt.....	3
5	Felavhjälpning	3
6	Kontaktpersoner	3

1 Bakgrund

Inlandsbanan AB arbetar förebyggande med att begränsa effekterna av spårhalka på besvärliga sträckor och platser med återkommande spårhalka.

Det görs genom att bekämpa halka med ånga och högtryckstvätt.

Inlandsbanan AB kan dock inte eliminera spårhalka helt och hållet. Likväl som det behövs halkbekämpning av spåren så kan det behövas viktreduceringar av tågen, bra kvalitet på dragfordonens hjul, rätt typ av lok beroende på förutsättningar, fungerande sandutrustning på dragfordon och preventiv loksandning av lokförare i nedförsbackar som tåg i motsatt riktning kan få nytta av.

1.1 Risker

Spårhalka kan göra det svårt att starta ett tåg eller att bibehålla farten i motlut under lövfällningsperioden – något som i sin tur ofta orsakar förseningar. Men förutom att spårhalkan kan påverka rättidighet, bibehålla kapacitet och kvalitet i tågföringen, utgör den också en risk ur säkerhetssynpunkt. Att bromsverkan uteblir (eller blir avsevärt sämre än planerat) reducerar det tekniska skyddssystemets förmåga att fungera fullt ut, och medför därför flera stora trafiksäkerhetsrisker.

Risken för att inte kunna stanna vid stopplats med urspårning, påkörning och kollision som tänkbar och möjlig konsekvens.

Risken för att tåget fastnar och behöver hjälpfordon, innebär en extra risk – vilket inte minst ett antal tillbud och olyckor tidigare har visat.

Risken för hjulskador (hjulplattor) kan i förlängningen skapa trafikfarliga situationer med

varmgång, rälsbrott etc. med urspårning som yttersta konsekvens.

2 Syfte

Inlandsbanans beredskapsplan 2018 för spårhalka är framtagen för att ge stöd och samordna arbetet inom berörda verksamhetsområden. Dokumentet är även stöd och underlag för Järnvägsföretag och entreprenörer.

Beredskapsplanen finns på Inlandsbanans webbplats www.inlandsbanan.se

Kontaktperson för beredskapsplanen är Mats Westling mats.westling@inlandsbanan.se

3 Checklistor

Nedan presenteras checklistor som de olika aktörerna bör använda inför och under spårhalka.

Entreprenör:

Se över och gör underhåll av halkbekämpningsutrustning.

Banarbeten och hastighetsnedsättningar på känsliga platser (kurvor och stigningar) ska om möjligt förläggas till annan tidsperiod.

Utför buskröjning på sträckor med spårhalka enligt direktiv i underhållskontrakt eller senast den 1 september.

Järnvägsföretag:

Se över och gör erforderligt underhåll på fordonen.

Stäng av rälsmörjningen på lok.

Se till att sandningsutrustningen är fylld och fungerar.

Utföra loksandning i förebyggande syfte efter uppmaning från Inlandsbanans personal.

Instruera lokförarna att de ska informera andra lokförare i sitt företag och berörd driftplats när de upptäcker att det är halt.

Informera lokförare om vikten av anpassat körsätt och hur sandning ska genomföras.

Uppmana lokförare att vid spårhalka som innebär svårigheter att stanna, ska föraren omedelbart kontakta lokaltågklararen och meddela problemet.

Uppmana lokförare att ringa in till järnvägsföretagets transportledning om förekomst av spårhalka.

Järnvägsföretagets transportledning ska vidta åtgärder för att minska effekten av spårhalka på grund av tunga tåg.

Använda multipelkopplade dragfordon för tunga tåg.

Begränsa vagnsvikten när det behövs.

Inlandsbanan AB:

Följ upp att ogräsbekämpning genomförs på sträckor med grusballast.

Banarbeten och hastighetsnedsättningar på känsliga platser (kurvor och stigningar) ska om möjligt förläggas till annan tidsperiod.

Informera järnvägsföretag och entreprenörer om ovanstående.

Följ upp att järnvägsföretagen utför vagnviktsbegränsningar när det behövs.

Instruera lokaltågklarare att förhöra sig hos lokförare om friktionen (halka) under den period då spårhalka brukar förekomma.

Instruera lokaltågklarare att omedelbart vidta åtgärder, när en förare rapporterat svårigheter att stanna på grund av spårhalka, såsom varningar till andra tåg, begära akut halkbekämpning etc.

Uppmana förare att utföra förebyggande sandning.

Se till att tågen får körsignal i god tid.

Ha om möjligt en dialog med lokförare på tunga tåg så att dessa kan anpassa farten för att slippa stanna i onödan.

Låt generellt inga tåg framföras före sin planerade tidtabell, eftersom vissa punktinsatser mot spårhaka kan vara planerade att utföras.

Kalla ut akut avhjälpning vid omfattande kvarstående problem med spårhalka då andra åtgärder inte fått avsedd effekt.

4 Inlandsbanans tips allmänt

Järnvägsföretagen ansvarar själva för att begränsa vagnvikten när de anser att det behövs.

Inlandsbanan AB kan ändå alltid fatta beslut om begränsningar av bland annat vagnvikten om så krävs för att upprätthålla kvalitet och funktion i järnvägssystemet.

Lokaltågklararen bör förhålla sig hos lokförare om hur friktionen är under den period då spårhalka vanligtvis brukar förekomma. På så sätt kan man säkerställa att bekämpningen av spårhalka startar när det behövs, om man inte redan har börjat med det. Dessutom kan det finnas behov av att kunna prioritera alternativa åtgärdsmetoder på platser med upptäckt spårhalka.

En metod för att förbättra friktionen är att be lokföraren köra i låg hastighet och sanda. Detta ger bra effekt för tåg i motsatt riktning som sen ska köra uppför backen.

Det är en fördel om tågväg läggs i god tid för tågen.

Rent generellt gäller att man bör ha extra god framförhållning så att tågmöten förläggs till lämpliga driftplatser.

5 Felavhjälpning

Om möjligt bör all felavhjälpning i Infrastrukturen prioriteras vid känsliga platser under spårhalkesäsongen. På det sättet kan man minska tillfällena med stoppassage, enkelspårsdrifter och hastighetsnedsättningar, som vanligtvis har stor inverkan på tågdriften i samband med försämrade friktionsförhållanden mot rälsen. Med känsliga platser avses här platser som ligger vid skarpa lutningar eller svåra kurvor, eller övriga kända platser med frekvent förekommande spårhalka.

6 Kontaktpersoner

Bandel Syd   Björn Söderholm 070/3961611   bjorn.soderholm@inlandsbanan.se

Bandel Mitt   Anders Persson 070/3961606   anders.persson@inlandsbanan.se

Bandel Norr   Göte Renberg 070/6659241   gote.renberg@inlandsbanan.se